

IZVJEŠTAJ O RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA MAJ MJESEC 2019. GODINE

INSPEKCIJA ZA HRANU

Unutrašnja kontrola

U izvještajnom periodu vršena je kontrola objekata za pripremu, obradu i posluživanje hrane hotelima, restoranima i objektima brze hrane u cilju utvrđivanja stepena usaglašenosti zahtjeva higijene i drugih zahtjeva bezbjednosti hrane. Sprovedene su i *ad hoc* kontrole po prijavi građana ili po dobijanju bilo kakvih saznanja da se u prometu nalazi nebezbedna hrana.

Inspektori za hranu su kontrolisali da li subjekti u poslovanju hranom izvršavaju obaveze utvrđene zakonom o bezbjednosti hrane i da li tokom prodaje, čuvanja, prerade, proizvodnje i distribucije hrane sprovode sve propisane postupke kojim se obezbeđuje da na tržište odnosno do krajnjeg potrošača dođe samo bezbedan proizvod, propisno upakovan i označen. Kontrolisano je i porijeklo/sledljivost hrane, rokovi upotrebe i opšta senzorna svojstva hrane zatečene u prometu, zahtjevi za označavanje/informisanje potrošača o hrani i dr. Vršena je redovna planirana kontrola objekata za proizvodnju hrane i objekata za skladištenje i prodaju na veliko hrane, uključujući i kontrolu transporta hrane koja zahtijeva temperaturni režim čuvanja i transporta.

Predmet pojačanog inspekcijskog nadzora u izvještajnom periodu bili su, pored objekata određenih navedenim planovima i hoteli, restorani, odmarališta, etno sela i drugi objekti sa većim obimom prometa hrane, u primorskim i sjevernim opštinama, a koji obavljaju djelatnost tokom cijele godine ili koji su tek počeli sa radom u ovom periodu. Obzirom da su tokom maja mjeseca organizovane škole u prirodi i organizovana ishrana u određenim ugostiteljskim objektima (hoteli, odmarališta), po obavještenjima osnovnih škola preduzete su preventivne mjere i izvršena je kontrola higijensko sanitarnih uslova, porijekla i uslova pripreme i rukovanja hranom u svim tim objektima (Ivanova Korita, Sutomore, Rafailovići, Bečići, Čanj, Igalo i dr.)

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u saradnji sa Pčelarskim savezom Crne Gore definisala je ciljne aktivnosti u cilju sprječavanja prodaje meda sumnjivog kvaliteta pod oznakom domaćeg crnogorskog meda. Cilj aktivnosti je prvenstveno zaštita potrošača od prevara ali i unaprjeđenja stanja u ovoj oblasti i stvaranje uslova za bolju prepoznatljivost i dostupnost domaćeg meda.

U unutrašnjoj kontroli u izvještajnom periodu izvršen je nadzor u 235 objekata u kojima se obavlja poslovanje hranom.

U kontrolisanim objektima utvrđeno je 32 nepravilnosti koje su se odnosile na neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme, nehigijensko rukovanje hranom tokom obrade i čuvanja hrane, zatečenu hranu u prometu isteklog roka upotrebe i sl.

Zbog utvrđenih nepravilnosti u unutrašnjoj kontroli, inspektori su preduzeli 43 upravne mjere i to:

- 13 rješenja o otklanjanju infrastrukturnih neusaglašenosti u određenom roku;
- 3 rješenja o privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti obrade i pripreme hrane do otklanjanja nepravilnosti;
- 4 rješenja o stavljanju van prometa i uništavanju nebezbedne hrane;
- 17 ukaza o otklanjanju nedostataka manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kratko vrijeme;

- 6 izrečenih prekršajnih naloga (3.180 eura);

U izvještajnom periodu izvršeno je 19 kontrola izvršenja mjera naloženih u prethodnom periodu.

Obučena i ovlaštena lica zaposlena u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove su tokom maja mjeseca 2019. godine izvršila uzorkovanje i dostavljanje 876 uzoraka sira i kajmaka na laboratorijsku analizu za potrebe kontrole bezbjednosti proizvoda od mlijeka koji se proizvode na poljoprivrednim gazdinstvima. Prerada proizvoda od mlijeka na poljoprivrednim gazdinstvima je mjera Agrobudžeta, koja je isprogramirana na način da podršku dobijaju registrovani prerađivači koji proizvode sir i kajmak za koje se mikrobiološkim ispitivanjem utvrdi da odgovaraju parametrima bezbjednosti. Ukoliko se utvrdilo da proizvodi nijesu bezjedni, zabranjeno je stavljanje na tržište istih i naložene su mjere za otklanjanje neusaglašenosti.

Kontrola pri uvozu hrane i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom

U maju mjesecu 2019. godine, po zahtjevu subjekata u poslovanju hranom, izvršen je pregled 1345 pošiljki hrane neživotinjskog porijekla iz uvoza i 355 pošiljke predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Pregledom je utvrđivana validnost i ispravnost prateće propisane dokumentacije (dokumentacijski pregled), izvršen je pregled sadržaja pošiljki, oznaka, pakovanja, količina, uključujući i provjeru temperaturnih lista tokom prevoza hrane (identifikacioni pregled), zatim fizički pregled tj. provjera hrane organoleptičkim pregledom i uzimanjem uzoraka za laboratorijsko ispitivanje radi provjere ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti i kvaliteta.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost), uzeto je 365 uzoraka hrane, a od pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom uzet je 81 uzorak.

Laboratorijski je ispitano 27,14% pošiljki hrane namjenjene uvozu, koja podliježe nadzoru inspekcije za hranu i 22,82 % pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđivanja usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima inspektori za hranu su donijeli 1342 rješenja o odobravanju uvoza i stavljanju u promet bezbjednih pošiljki hrane i 355 rješenja o stavljanju u promet pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pregledu inspekcije za hranu

Tokom maja mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 2 pošiljke hrane u ukupnoj količini od 21.089,40 kg zbog neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti.

NEUSAGLAŠENE POŠILJKE								
Br.	Datum	Fizički pregled/laboratorijska analiza	Proizvod	Količina kg	Neusaglašenost	Namjena	MDK	MDK
							nađena mg/kg - ppm	dozvoljena
1	09.05.2019	Laboratorijska analiza	Bijelo vino	21.025,00	Bezbjednost	Gvožđe	8,8	5
2	31.05.2019	Laboratorijska analiza	Ječmeni integralni hljeb	64,40	Provjera usklađenosti deklaracije	Nutritivne i zdravstvene tvrdnje	/	/
				21.089,40				

Postupanje po inicijativama

U maju mjesecu Inspekciji za hranu je podnijeto 10 inicijativa/prijava (odgovoran.me, pisane i telefonske prijave) koje su se odnosile na proizvode isteklog roka upotrebe, izmijenjenu boju i miris određene hrane. Po svakoj zaprimljenoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa koji su ostavili svoje podatke (mejl, adresu, telefon).

VETERINARSKA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Veterinarski inspektori su u maju mjesecu vršili inspekcijski nadzor nad sprovođenjem mjera iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, radom veterinarskih ambulanti, kontrolu identifikacije i registracije životinja, kontrolu ispunjenosti karantinskih uslova za smještaj životinja, kontrolu zaštite dobrobiti životinja u objektima za držanje i uzgoj životinja, kontrolu rada objekata za promet hranom za životinje (petšop) i prometom životinja. Takodje, su učestvovali u sprovođenju Mjere 1 IPARD programa, odnosono kontrole ispunjenosti propisanih zahtjeva zaštite dobrobiti životinja na farmama aplikanata.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u oblastima nadzora kao i u odnosu na utvrđene nepravilnosti preduzeti srazmjerne upravne mjere i radnje.

U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 1689 pregleda. U unutrašnjoj kontroli izvršeno je 399 pregleda.

Kontrole su sprovedene u oblasti zaštite dobrobiti životinja (26), kontrola identifikacije i registracije životinja na gazdinstvima (goveda, ovce, koze i svinje) (26); kontrola rada veterinarskih ambulanti i kontrola upotrebe veterinarskih lijekova (8), kontrola ispunjenosti uslova za smještaj životinja u karantinu (4), kontrola prometa životinja na stočnoj pijaci (5), kontrola sprovođenja mjera po Programu obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja – vakcinacija protiv bolesti plavog jezika, kvrgave kože goveda i vakcinacija svinja protiv klasične kuge svinja, kao i kontrola I&R životinja i prijava kretanja, kontrola u oblasti zdravlja životinja koje obuhvataju mjere po monitoringu određenih zaraznih bolesti životinja i zoonoza (310), kao i postupanja po prijavi sumnje odnosno potvrđenih slučajeva bolesti – mjere za spriječavanje širenja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti životinja i zoonoza, sa preduzimanjem propisanih mjera (12 nadzora) i donijeto je 15 rješenja sa mjerama za suzbijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja, donijeto je 11 rješenja o opservaciji pasa i mačaka na opasnu zaraznu bolest bjesnilo po prijavi epidemiološke službe nadležnih zdravstvenih ustanova o ujedu pasa i mačaka, izvršeno i 8 kontrola po inicijativama i prijavama građana, NVO i drugih.

Nakon sprovedenih pregleda, inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje:

- izdato 11 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo;

- 15 rješenja sa mjerama za subijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 11 ukaza o otklanjanju nepravilnosti kod subjekata nadzora.

Tokom maja, veterinarski inspektori su vršili, u skladu sa radnim nalogom, kontrolu proizvodnje i prometa hrane u unutrašnjem prometu u registrovanim i odobrenim objektima, uzimanje uzoraka po Programu monitoringa rezidua, mikrobioloških kriterijuma, monitoringa listerije, monitoringa kontaminenata, monitoring nepoželjnih supstanci u hrane za životinje, monitoring pesticida kao i preglede objekata za proizvodnju sira na gazdinstvima poljoprivrednih proizvođača.

Spoljnotrgovinski promet (uvoz, tranzit, izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Granična veterinarska inspekcija je u maju 2019. godine vršila pregled živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla pri uvozu u Crnu Goru na sledećim graničnim inspekcijским mjestima: Luka Bar, Aerodrom Podgorica, Božaj, Debeli Brijeg, Ilino Brdo, Dobrakovo i željeznička stanica Bijelo Polje, Kula i na graničnom prelazu Dračenovac, 2 puta nedeljno, za uvoz životinja i proizvoda životinjskog porijekla i Ranče 2 puta nedeljno, za uvoz hrane za životinje koja podliježe veterinarskoj kontroli.

U izvještajnom periodu izvršen je pregled 1280 pošiljki koje podliježu veterinarskom pregledu namjenjenih uvozu, tranzitu ili izvozu.

Pri uvozu, izvršen je pregled 1013 pošiljki živih životinja, hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje životinjskog porijekla.

Pošiljke živih životinja namjenjenih daljem uzgoju su upućene u karantin, radi ispitivanja zdravstvenog stanja, prije puštanja u slobodan promet.

Izdato je 1013 rješenja o stavljanju u slobodan promet pošiljki životinjskog porijekla i hrane za životinje.

Pregled svake, pojedinačne pošiljke, obuhvatao je sledeće:

- **pregled dokumentacije**, tj. komercijalnih dokumenata, po potrebi i drugih dokumenata koji prate pošiljku;
- **identifikacioni pregled**, tj. provjeru da sertifikati ili drugi dokumenti koji prate pošiljku odgovaraju oznakama i sadržaju pošiljke; i
- **fizički pregled**, tj. provjera same hrane, uključujući provjeru prevoznog sredstva, pakovanja, označavanja i temperature, uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i ostale potrebne provjere kako bi se potvrdila ispunjenost zahtjeva utvrđenih propisima o bezbjednosti hrane.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost, kvalitet), uzeto je 154 uzorka.

Laboratorijski je ispitano 15,20% pošiljki iz uvoza pod nadzorom veterinarske inspekcije.

Takođe je vršena i provjera zdravstvenog statusa uvezenih životinja tokom trajanja karantina na određene bolesti koje se tom vrstom životinja mogu unijeti u Crnu Goru, a u skladu sa propisima.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza koja podliježe pregledu veterinarske inspekcije

U maju mjesecu nije bilo neusaglašenih pošiljki pod nadzorom veterinarske inspekcije.

Kontrola provoza (tranzit) živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Za pošiljke u tranzitu preko teritorije Crne Gore, na ulaznim graničnim inspeksijskim mjestima izvršen je dokumentacijski pregled za ukupno 214 pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, za koje su izdata rješenja o dozvoli tranzita preko teritorije Crne Gore (214 rješenja).

Kontrola izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Tokom maja izvršen je pregled i izdato je ukupno 53 sertifikata za pošiljke životinjskog porijekla namjenjenih izvozu i za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca.

Postupanje po inicijativama

U maju mjesecu veterinarskoj inspekciji je podneseno 8 inicijativa/prijava koje su se u najvećoj mjeri, odnosile na prijavu nepoštovanja propisa o načinu držanja i postupanja sa životinjama. Po svakoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa za koje su posjedovani potrebni podaci (mejl, adresa).

FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Fitosanitarni inspektori su u maju vršili inspeksijski nadzor zdravstvene zaštite bilja, nadzor u objektima za proizvodnju i promet sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, u objektima za promet sredstava za ishranu i zaštitu bilja na veliko i malo, kao i upotrebu pesticida i đubriva na poljoprivrednim gazdinstvima upisanim u registar.

Cilj kontrola je provjera stepena ispunjenosti propisanih zahtjeva u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, bezbjednosti hrane i drugih zakona iz nadležnosti ove inspekcije.

U izvještajnom periodu su nastavljene kontrole u oblasti bezbjednosti hrane odnosno rezidua pesticida i drugih kontaminenata u hrani. Vršena je kontrola zdravstvenog stanja bilja: kontrola rasada paradajza na Pepino mosaic virus, CTV virusa, *Ralstonia solanace arum*., *Phytophthora spp.*, uzorkovanje zemljišta-poseban nadzor KCN, kontrola kvaliteta, sertifikacije i zdravstvenog stanja sjemenskog i sadnog materijala, kontrola propisanih uslova za rasadnike, kontrola objekata za promet pesticida i đubriva u pogledu ispunjenosti propisanih uslova, kontrola registrovanih sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kvaliteta sjemena i sadnog materijala u prometu, kao i uslova u objektima za njihovo skladištenje i čuvanje.

U izvještajnom periodu u unutrašnjoj kontroli izvršeno je ukupno 98 redovnih inspeksijskih pregleda.

Broj inspeksijskih pregleda na osnovu:

- zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja (33);
- zakona o sadnom materijalu (8);

- zakona o sjemenskom materijalu (19);
- zakona o sredstvima za ishranu bilja (16);
- zakona o sredstvima za zaštitu bilja (16) pregleda; i
- zakona o bezbjednosti hrane (6).

Tokom navedenih inspekcijskih kontrola fitosanitarnih inspektora uzeto je 35 uzoraka za laboratorijsku analizu.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje, u skladu sa principom srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje eliminisanje rizika: i to 1 rješenje o uništenju sjemena povrća (peršuna).

U izvještajnom periodu u primorskim opštinama nastavilo se sa sprovođenjem fitosanitarnih mjera i po posebnom akcionom planu i u maju su kontrolisani izvještaji o izvršenim hemijskim tretiranjima palmi i nastavljeno je sa fitosanitarnom mjerom uništavanja palmi.

Apelujemo na sve držaoce bilja čije palme pokazuju simptome napada da bez odlaganja sprovedu mjeru uništavanja palmi!

Kontrola uvoza

Fitosanitarni inspektori su u maju vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostala hrana biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem, sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom sa aspekta zdravstvene zaštite.

Fitosanitarna inspekcija je u maju izvršila pregled ukupno 1862 pošiljki (uvoz/izvoz) i to: 1246 pošiljki pri uvozu, 52 pošiljki u provozu, 61 pošiljki za reexport, 483 pošiljki za izvoz i 3 ovjere carinskih deklaracija.

Izdato je 15 rješenja o zabrani uvoza pošiljki i 2 rješenja za uništenje pošiljki.

Fitosanitarna mjera fumigacije naređena je za 5 kontejnera zbog prisustva štetnih organizama.

Ukupno je uzeto 373 uzoraka pri uvozu od čega je za 13 uzoraka laboratorijski utvrđeno da ne odgovaraju propisanim zahtjevima.

U maju, laboratorijski je ispitano 29,94% pošiljki namjenjenih uvozu pod nadzorom fitosanitarne inspekcije.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima **zabranjen je uvoz:** 10 pošiljki paprike težine 24.771,80 kg, 2 pošiljke hrane za životinje u količini od 49.800,00 kg, 1 pošiljke ananasa u količini od 1.860,00 kg, 1 pošiljke maslina u količini od 577 kom, 1 pošiljke sadnog materija ukrasnog bilja u količini od 510kom, **a uništeno je:** 1 pošiljka paprike u količini od 1.894,00kg i 1 pošiljka sjemenskog krompira u količini 500 kg.

Neusaglašene pošiljke

Br.	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	07.05.2019.	paprika	1.048,00	rezidue pesticida	methomyl	0,1	0,02
2.	08.05.2019.	ananas	1.860,00	rezidue pesticida	fludioxonil	0,15	0,01

3.	08.05.2019.	paprika	1.894,00	rezidue pesticida	methomyl	0,07*	0,02
4.	09.05.2019.	paprika	2.662,00	rezidue pesticida	methomyl	0,04	0,02
5.	10.05.2019.	paprika	1.843,00	rezidue pesticida	methomyl	0,09	0,02
6.	13.05.2019.	paprika	1.852,00	rezidue pesticida	methomyl	0,07	0,02
7.	16.05.2019.	paprika	4.170,00	rezidue pesticida	methomyl	0,1	0,02
8.	17.05.2019.	paprika	3.537,00	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
9.	18.05.2019.	ukrasno bilje	510kom	deklaracija	bez deklaracije	/	/
10.	20.05.2019.	hrana za životinje	25.000,00	bezbjednost	rok upotrebe	/	/
11.	21.05.2019.	paprika	715,00	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
12.	21.05.2019.	ukrasno bilje / sadnice masline	577kom	deklaracija	bez deklaracije	/	/
13.	23.05.2019.	sjem. krompir	500,00	kvalitet	kvalitet	/	/
14.	24.05.2019.	paprika	1.894,00	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
15.	28.05.2019.	paprika	3.634,00	rezidue pesticida	methomyl	0,09	0,02
16.	28.05.2019.	paprika	1.552,80	rezidue pesticida	methomyl	0,08	0,02
17.	28.05.2019.	hrana za životinje	24.800,00	kokcidiostatici	robenidin	4,5	0,7

Kontrola izvoza

Fitosanitarna inspekcija je pri izvozu izvršila pregled 544 pošiljki i izdala: 483 fitosertifikata za izvoz: merkantilnog krompira, duvana, pečuraka (suvi vrganj), ljekovitog bilja: žalfija; rezane drvene građe i hrane za životinje i 61 fitosertifikata za reexport.